

ION MUSCALU

Atacul de Noapte

Partea a II-a

Vlad Vodă Drăculea

1448-1456

Cărțile Românești
EDUCAȚIONALE

Cuprins

I.....5

Apariția pe cer, în vara anului de la Hristos 1456, a unei stele înflăcărate cu coadă (Cometa Halley), a înfricoșat peste toate întreaga Creștinătate. Părintele stareț Nicanor al mănăstirii Glavacioc, de din jos de Găești, a deslușit că semnul ceresc ce s-a arătat este vestitor de bine și de domnie nouă.

II..... 11

Fuga-i rușinoasă, dar îi sănătoasă. Însoțit de puțini slujitori și boieri de credință, Vladislav-vodă a căutat scăpare între zidurile Curții domnești din Târgșor, fiind asasinat pe cale de unul dintre dregătorii săi.

III..... 15

Ospățul lui Vlad Vodă Drăculea de la Curtea domnească din Târgșor și întâlnirea neașteptată a principelui Ștefan (viitorul Ștefan cel Mare) cu logofătul Mișu de la Moldova, vrăjmașul de moarte al părintelui său.

IV..... 20

Înalt Preasfințitul Mitrofan, mitropolit al Ungro-Vlahiei, săvârșește la 15 august 1456 slujba de mirungere a voievodului Țării Românești, Vlad Vodă Drăculea, în cea de-a doua sa domnie.

V..... 23

„Grija voastră întâi și restul pe urmă?” Înfruntarea viforoasă din Divan a domniei sale Vlad Vodă Drăculea cu boierii cei mari și haini. „Voi ați adus Țara unde este, voi să o duceți acolo unde i se cuvine să fie!” Izvodire de dregătorie nouă: armășia.

VI..... 30

Negustorii sași din Brașov se plâng la domnie de pagube și stricăciuni, iar Măria-sa dă poruncile cuvenite de îndreptare.

VII..... 32

„Țara trebuie să crească într-un an cât în zece și voi veniți către prânz?” Boierii cei mari se arată semeți, înfruntându-l pe Măria-sa cu vrăjmași, punând în taină la cale schimbarea domniei. Tâlharii care

i-au prădat pe negustorii sași sunt prinși și trași în țeapă la marginea drumului, spre vegherea faptei.

VIII..... 38

Jupan Voico Dobrița primește poruncă tainică de la Măria-sa de a trece Munții Făgărașului, în Țara Oltului. „Nu vreau să mai fie săraci în țara mea, toți să fie bogați și fiecare să trăiască din truda muncii lui”. „Ospățul calicilor”.

IX..... 43

„Plată” și răsplată la Curtea domnească a lui Vlad Vodă Drăculea. Un neguțător șarlatan sfârșește în țeapă, iar celălalt este răsplătit pentru cinstea sa.

X..... 49

Înainte prăznirii Bunei Vestiri a anului de la Hristos 1457, Vladul Vodă a pornit cu o seamă de slujitori și oșteni din straja domnească spre târgul Gherghița, de la Gura Teleajenului. Pe drum, la Târgșor, se întâlnește în taină cu principele Ștefan și îi dăruiește două mii de călăreți pentru a dobândi tronul Moldovei.

XI..... 54

Unii dintre boierii Țării, în frunte cu jupan Albu cel Mare s-au hănit și s-au ridicat cu steagurile lor boierești împotriva voievodului Vlad Drăculea, punând foc mănăstirii Govora, dar sunt înfrânți și puși pe fugă. Cei prinși sunt ridicați în țeapă, singura pedeapsă pentru orice pricină și orice făptuitor.

XII..... 62

Vlad Vodă Drăculea cugetând în noapte și frământat de gânduri, consolată cu dragoste și gingășie de cneaghina Anastasia Doamna, din stirpea Casei Regale de la Cracovia.

XIII..... 67

Boierii fugari, hălăduind cu frica în spate peste munți și peste dealuri, prin văi adânci și locuri pustii, aducând slavă Celui de Sus că le-a mai rămas capul pe umeri.

XIV..... 70

În Săptămâna Mare a anului de la Hristos 1457, la Curtea domnească de la Târgoviște ajunge vestea biruinței principelui Ștefan asupra lui Petru Aron. Vlad Vodă Drăculea întărește stăpânirea Mănăstirii Cozia asupra vechilor hotare, iar starețul Iosif, „năstavnicul”, face istorisiri din timpurile de altădată.

Măria-sa Vlad Vodă Drăculea pune la cale prinderea boierilor fugari și pedepsirea vrăjmașilor săi de pe valea Hârtibaciului, din Transilvania. Căpitanii oștirii de munteni care au luptat alături de principele Ștefan pentru izgonirea lui Petru Aron din Scaunul Moldovei și solii noului domn, istorisind despre bătălia de la Doljești, din ziua de marți, 12 prier, anul Domnului 1457, curgător.

Marele armaș pornește cu oastea domnească pe urmele boierilor pribegi și ai pretendenților la domnie, oploșiți pe moșiile grofilor de pe valea Hârtibaciului. Atacarea cetății Turnu Roșu și pedepsirea gazdelor lui Dan și Vlad Călugărul, pretendenți la tronul Țării Românești.

Din dorința de a se răzbuna pe voievodul Valahiei, brașovenii o obijduiesc pe Catherina, dragostea dintâi a Măriei sale și mama coconilor săi. Doi slujitori de credință dau vești despre isprăvile marelui armaș din Transilvania și ale sașilor din Bod, care au reținut mărfurile negustorilor din Țara Românească și îi țin la popreală (închisoare).

În ziua de Rusalii a anului de la Hristos 1457, Vlad Vodă Drăculea primește cu mare cinste în ospetie pe stareții mănăstirilor Cutlumuș, Pantocrator și Filoteu din Muntele Athos, pe care îi înzestrează cu multe și bogate daruri, plătind merticul anual pretins de turci pentru fiecare sfânt locaș de rugăciune și tocmind rezidirea bisericii mănăstirii Pantocrator, distrusă de Cavalerii Ioaniți din insula Rodos.

Pricini și judecăți dintre negustorii sași din Transilvania și cei valahi din Țara Românească. Sașii brașoveni pun la cale schimbarea lui Vlad Vodă Drăculea din domnie, purtând sfat de taină cu pretendentul Dan și boierii săi pribegi.

„Regele a murit. Trăiască regele!”

Regele Ungariei, Vladislav Postumul a murit răpus de otravă, iar Matias Corvin, de nici 15 ani, este ridicat la tron în locul său. Câțiva boieri divaniți, în frunte cu vornicul Stan, pun la cale asasinarea lui Vlad Vodă Drăculea. Judecarea pricinii de împresurare a pământurilor mănăstirii Tismana și deslușirea tainelor sfântului lăcaș de rugăciune. Vlad Vodă Drăculea purcede la ridicarea cetății

Dâmbovița pe locul vechilor Curți din Satul lui Bucur și hotărăște să nu mai plătească tribut turcilor. Totodată, Vladul Vodă poștește a izvodi în Ostrovul Lupilor, de la Comana cetate de adăpost și închinăciune.

XXII..... 128

În Săptămâna Mare a anului de la Hristos 1459, jupan Albu cel Mare a coborât cu oastea pe apa Ialomiței, cu gândul de uzurpare a domniei, ispitind la răzmeriță și pe târgovișteni. În bătălia de la Șotânga, vrăjmașii au fost înfrânți. De Paști, bătrânii și nevolnicii au fost trași în țeapă, iar cei buni de treabă au fost duși cu sila să muncească la Cetatea Poenari de pe Argeș.

XXIII..... 134

Țara însăși a sporit într-un an cât în zece, după făgăduiala dintru început a Măriei sale Vlad Vodă Drăculea. Curțile domnești din Satul lui Bucur au fost aduse de istov, dobândind pentru prima oară numele de București (Bucur-ești). Pretendentul Dan, cu toată oastea lui de lefegii a fost biruit pe valea Dâmboviței, pus să-și sape singur groapa și să asculte slujba de îngropăciune, după care a fost decapitat.

XXIV..... 138

De Sânziene, în anul de la Hristos 1461 a fost sfințită biserica din Târgșor, iar la 27 răpciune a fost târnosită biserica mănăstirii Comana din Ostrovul Lupilor de pe râul Neajlov. Vlad Vodă Drăculea începe pregătirile de luptă pentru marea înfruntare. Solii sultanului s-au arătat nesăbuiți și trufași, refuzând să se descopere dinaintea domniei, vodă poruncind să li se bată turbanele pe cap cu piroane de fier.

XXV..... 141

Palatul Topkapi-serai ridicat pe malul Bosforului din porunca sultanului El-Fatih (Cuceritorul), cu zidiri frumoase și grădini încântătoare. Slujitorilor care i-au adus vestea uciderii solilor Împărăției de către ghiaurul Kazikî (Țepeș), a poruncit să li se taie capul. Mahomed încearcă să îl captureze pe Vlad Țepeș cu vicleșug.

XXVI..... 144

Catabolinos, grec turcit, diac al Porții otomane, cunoscut Vladului Vodă de pe vremea când acesta, împreună cu fratele său Radu, erau ostateci la Stambul, vine în Valahia cu solie de taină de la Mahomed. Măria-sa respinge târgul propus, iar Ionuț-beg îi cere voievodului cu vicleșug să îl însoțească până la Giurgiu. Drăculea Vodă îi dejoacă planul, îi înfrânge pe turcii trimiși să îl captureze și îi trage în țeapă, îmbracă oștenii în straie turcești și pătrunde în cetate, cucerind-o.

XXVII..... 154

După cucerirea cetății Giurgiu, Vlad Țepeș trece prin foc și prin sabie așezările și cetățile de la hotarul de miazănoapte al Împărăției. Fierbând de mânie, sultanul Mahomed poruncește retragerea trupelor turcești de pe toate fronturile Islamului și pornește asupra Creștinătății, hotărât să schimbe Țările Române în pašalâc.

XXVIII 156

La întoarcerea din campania de pedepsire a turcilor de dincolo de Dunăre, Vlad Țepeș îi scrie regelui Ungariei, cerându-i stăruitor ajutor de oaste împotriva urgiei păgâne, dar Matei Corvin nesocotește făgăduiala făcută, arătând însă lumii cu trufie că izbânda răsunătoare se datorează ungarilor și viteazului Vlad voievod, care este un vasal al Majestății sale.

XXIX..... 161

Înveșmântat în armuri și zale, sultanul Mahomed dă firman de domnie pentru vilaetul Kara-Iflak lui Radu cel Frumos, fratele lui Vlad Țepeș, și îl trimite cu oaste în Țara Românească să îi atragă pe boieri de partea sa. El-Fatih (Cuceritorul), pornind cu toată puterea, pe apă și pe uscat, asupra ghiaurului Kazıklî (Țepeș).

XXX 165

O oaste de trei-patru ori mai mare, mai bine instruită și înzestrată decât a lui Vlad Țepeș, ajunge la începutul lunii iunie, a anului 1462, la Nicopole și se pregătește să treacă Dunărea din jos de Turnu (Măgurele), dar valahii se opun cu înverșunare. Pentru a înlesni debarcarea ordiei pe malul celălalt al fluviului, sultanul trimite la atac, sub paza întinericului, trupele sale de elită. Cu sprijinul focului de artilerie și pierderea a trei sute de gazii, ienicerii izbutesc să asigure trecerea grosului oștirii păgâne pe pământul Țării Românești.

XXXI..... 171

Urmând pilda voievozilor de demult, Vlad Țepeș trimite copiii, bătrânii și femeile la adăpost în munți și păduri, pustiește totul din calea urgiei, otrăvește fântânile, atacă și nimicește pogheazurile de achingii pornite după pradă, pricinuindu-le osmanlăilor o viață de coșmar. Mărșăluind spre Târgoviște pe Drumul Sării, vreme de două săptămâni, pe o arșiță coplesitoare, flămânzi și însetați, secerați de boli și atacați zi și noapte de valahi, la 16 iunie 1462, turcii au ajuns la Argeș, tocminind tabăra de noapte dincolo de râu, în apropiere de Găești.

XXXII 177

Aflat în tabăra de la Picior de Munte, Vlad Țepeș pune la cale Atacul de Noapte, menit să spulbere încrederea turcilor în propria lor putere,

să-i stropșească și să-i pună pe fugă. Vlad Țepeș se strecoară în tabăra osmanlăilor, travestit turcește, intră în otacul sultanului cu gândul să-l ucidă, incendiază cortul, dând astfel semnalul de pornire a atacului. La miezul nopții, 10 000 de călăreți îmbrăcați turcește au dat năvală cu zarvă mare în tabăra păgânilor, pricinuind moarte, panică și groază, războinicii lui Mahomed ucigându-se înde ei cu disperare. Până la ziuă, Ef-Fatih a pierdut pe câmpul de luptă jumătate din falnica lui ordie, oastea sa suferind cea mai mare înfrângere din câte a cunoscut vreodată.

XXXIII..... 188

Pentru a-i determina pe boierii din oastea lui Vlad Țepeș să treacă de partea sa, nevolnicul său frate, Radu cel Frumos, a pus la cale uciderea bătrânilor, copiilor și femeilor aflați adăpostiți între zidurile mănăstirii Snagov. Măria-sa cere slujitorilor domniei să se alăture Radului, vajnicul voievod luând drumul pribegiei, trecând munții și închinându-se craiului Matias Corvin. Datorită intrigilor vrăjmașilor săi, a negustorilor sași din Brașov și din alte binecuvântate pricini, Vlad Țepeș a fost arestat și întemnițat vreme îndelungată în închisoarea castelului Vișegrad de pe Dunăre.

I

Apariția pe cer, în vara anului de la Hristos 1456, a unei stele înflăcărate cu coadă (Cometa Halley), a înfricoșat peste poate întreaga Creștinătate.

Părintele stareț Nicanor al mănăstirii Glavacioc, de din jos de Găești, a deslușit că semnul ceresc ce s-a arătat este vestitor de bine și de domnie nouă.

Văleatul 6964 de la Facerea Lumii ori Anul Domnului 1456.

În *dricul verii*, vreme de aproape trei luni, cerul a fost brăzdat, ca o minune dumnezeiască, de o stea înflăcărată cu coadă, înfricoșând prostimea și vestind venirea Judecății de Apoi. Ba, boierii cei mari și înțelepți tălmăceau semnul ceresc zicând că ar fi steaua lui Mahomed, care, după ce a cucerit, în urmă cu trei ani, Cetatea Bizanțului, va porni cu urgie și putere multă asupra țărilor din Apus, trecând prin foc și sabie întreaga creștinătate, ca osândă a Celui de Sus pentru depărtarea omnirii de dreapta credință.

Vrăjitoarele și cititorii în stele zvoneau cu tărie că arătarea cerească vestea nu numai năvălirea *ordiei* păgâne, dar și *izvodirea* unor molime nemaiîntâlnite, a secetei, foametei și altor nenorociri care vor pustii pământul.

Îngroziți de cele auzite, oamenii se pregăteau de moarte, zăbovind ceasuri întregi în rugăciune, mărturisindu-și păcatele unii altora, umplând bisericile, prosternându-se în fața sfintelor icoane și cerșind stăruitor îndurare pentru iertarea faptelor săvârșite. Creștinii se spovedeau și se împărtășeau cu *osârdie*, în dangăt neconținut de clopote, de nu mai pridideau bieții duhovnici să-i dezlege pe toți de mulțimea de păcate.

Marea biruință de la Belgrad a oștirii creștine, aflată sub oblăduirea vajnicului voievod Iancu de Hunedoara, din zilele slăvitului Prooroc Ilie, a anului de la Hristos 1456, asupra

Reordiei sultanului Mahomed *El-Fatih* (Cuceritorul) a zdruncinat întrucumva temerea față de turci, însuflețind credincioșii creștini de pretutindeni și îmbărbătându-i în lupta lor dreaptă împotriva păgânilor, dar bucuria cruciaților avea să ia sfârșit trei săptămâni mai târziu, când, la 11 august 1456, *Atletul cel mai puternic, unic al lui Cristos*, cum îl numea Papa Calixt al III-lea pe slăvitul voievod român, avea să fie răpus de ciumă în tabăra *oștimii* de la Zemun.

Preacuviosului călugăr Nicanor de la sfânta mănăstire Glavacioc, de din jos de Găiești, i s-a tălmăcit în vis că steaua cea cu coadă nu este alta decât steaua ce i-a călăuzit pe *magi*, în drumul lor spre Bethleem, la locul nașterii Pruncului Iisus Hristos și se înfățișează pământenilor, ca o taină mare, o dată într-o viață de om, din 76 în 76 de ani.

„Cei dreپți și binecredincioși n-aveți a vă teme”, îi povățuia bătrânul stareț pe fiii săi duhovnicești, îndemnându-i să stăruie neconținut în rugăciune și să nu-și piardă nădejdea în cele sfinte, pentru că de îndată se va arăta un cavaler înțar-mat, călare pe cal mare, alb, scoborând din văzduh într-o ploaie de stele și venind pe pământ să izbăvească neamul românesc de stăpânirea păgână și de toate fărădelegile și nevoile care îl risipesc și îl *obijduiesc*, după cum, în urmă cu șaptezeci de ani, cu voia Tatălui Ceresc, a fost înălțat în Scaunul Țării vrednicul voievod și domn Mircea cel Bătrân, care a cărmuit Valahia cu pricepere și înțelepciune, vreme de peste treizeci de ani, spre belșug și bunăstare, ridicând Țara Vechii Dacii în rândul marilor *seminții* ale Europei.

Steaua cu coadă a mai zăbovit o vreme pe cerul înalt și senin de vară, până înaintea prăznuirii Adormirii Maicii Domnului, de la jumătatea lunii august, apoi s-a stins încetul cu încetul, pierzându-se în neant la fel de tainic, precum se ivise.

Oamenii au răsuflat ușurați, rămânând însă cu teama în suflet că semnul trimis de Cel de Sus nu a fost în zadar, iar osânda dumnezeiască nu va întârzia să se arate, dar iată, poate mai grabnic decât s-ar fi crezut, zicerea bătrânului duhovnic s-a adevărit.

Sâmbătă, 14 august, văleatul 6964 (1456), în zori, *oștimea lui Vlad Vodă Drăculea* a pornit la trap ușor de-a lungul

Dâmboviței la vale, în rânduială de **marș**, gata în orice clipă să înfrunte vrăjmașul care i-ar ieși în cale.

Iscoadele Măriei sale i-au dat de veste că oastea *uzurpatorului* Vladislav se află tocmită din sus de satul Dragomirești, de o parte și de alta a șleahului mare, de la malul râului, dinspre miazăzi și până la Pădurea Domnească, pe o întindere de două mii de pași, cu pedestrima pe firul văii, călărimea pe de laturi și o seamă de tunuri pitite sub poale de codru.

Vladislav vodă și boierii săi de credință, Dragomir Udriște, vornicul Standul, logofătul Mihail, Stan al lui Negre, Coica al lui Utmaș, Cazan al lui Sahac, Cazan Crețul, spătarul Dumitru, vistiernicul Pagul, paharnicul Balea, stolnicul Cârstea, comisul Manea și postelnicul Radu, își aveau corturile albe, din pânză de *tort*, ridicate în spatele oștirii, pe un *dâmb* de pământ, de unde puteau lesne să *privegheze* câmpul de bătălie, străjuit de dealuri împădurite și udat pe aripa stângă de apele învolburate ale Dâmboviței.

Spătarul Stoica, întrarmat și înveșmântat în zale, cu apărătoarea de ceafă și coiful țuguat de oțel, stătea falnic și neclintit în aripa dreaptă a pedestrimii, scrutând cu ochii împăienjeniți depărtările și strângând în pumn mânerul săbiei turcești.

Un huruit greu și înfundat, ca de furtună, a răzbit din adâncuri și o negură mișcătoare a prins să întunece zarea asfințitului. Pământul se cutremura în ropot năvalnic de copite. Codrul răsună îngrozitor de îndemnuri și zăngănit de arme, iar negura creștea vertiginos, se învăluia și se răsucea amețitor, rostogolindu-se înfricoșător la vale, ca o nălucă a văzduhului, aducătoare de urgie și moarte.

Străjerii de veghe din turla bisericii din sat au dat glas ascuțit și repezit de trâmbițe. Oștenii s-au înfiorat, cutremurați de friguri, închinându-se și potrivindu-și armele la îndemână. O boare rece a scuturat roua dimineții de pe iarba verde de otavă și a deșteptat parcă din visare chipurile încruntate de ură și de teamă.

Vrăjmașul se năpustea asupra armiei domnești într-o goană nebună, mânând de înghițea pământul. Cu fiecare copcă, cu fiecare salt, era tot mai aproape. Gemea câmpia de

Respectiv, tropot și de zbrucium, iar stihia războiului se înălța pe cerul siniliu de vară cu săbiile și vârfurile de oțel scânteind în bătaia soarelui încins de văpaie.

— Drăculea! Oastea lui Drăculea! a tunat cu glas aspru, bărbătesc, spătarul Stoica, trăgând sabia încovoiată din teacă și spintecând văzduhul cu brațul ridicat deasupra capului.

Pedestrașii s-au lăsat iute într-un genunchi, în dosul scuturilor mari de lemn, căptușite cu piei tăbăcite de vițel, au înfipt lăncile cu cozile adânc în pământ și vârfurile îndreptate spre pieptul cailor care se apropiau într-o goană nebună.

În fruntea călăreților galopa aplecat peste oblânc Vlad Vodă Drăculea, ținând încruntat tabăra vrăjmașă cu sabia întinsă peste coama *bidiviului*, îndemnându-și repezit fugarul din pinteni, cu pelerina lungă de muselină neagră fluturându-i pe umeri ca aripile unui vultur de pustie.

De-a stânga și de-a dreapta Măriei sale îndemnau cu hărnicie Moș Mânzilă și jupan Voico Dobrița, urmați la o lungime de cal boierii pribegi și întreaga *oștime*, rânduie în linie de bătaie.

Tunurile din marginea pădurii au bubuit asurzitor, curmând cu răcnete de moarte avântul câtorva călăreți, care s-au prăbușit sfârtecați de ghiulelele ucigătoare de piatră, îndârjind cu putere puhoiul oștirii.

O larmă cumplită, de chiote și strigăte de luptă, a răbufnit din piepturile a mii de oameni, înfiorând și cerul și pământul.

Pedestrimea voievodului Vladislav, aflată ca la o bătaie de sânează în calea năvălitorilor s-a tupilat, cuprinsă de teamă, în dosul pavezelor lor mari ca niște scuturi romane.

Cavaleria de pe flancuri, rânduie să atace vrăjmașul într-un anumit timp al luptei, a rămas încremenită, tulburată de mulțimea călăreților voievodului Drăculea și de iuțeala cu care vitejii Măriei sale înaintau spre linia de apărare a uzurpatorului Vladislav, răcnind și răsucind amenințător pe deasupra capetelor mii de săbii lucitoare. Mai aveau de străbătut în galop doar câteva sute de pași, ba chiar mai puțin. Larma sporea cu înfrigurare. Văile vuiiau de hărmălaie. Izbitura **năprasnică** era tot mai aproape.

Respect pentru domeniul public

De sus, de pe *gorgan*, Vladislav vodă și *șleah*ta lui de boieri și slujitori stăteau călări și înălțați în scări privind înspăimântați la urgia de moarte ce venea, venea mereu, întunecând pământul.

Călăreții din fruntea oștirii lui Vlad voievod au ajuns în goană la o bătaie de săgeată, dar arcașii domniei nu au cutezat să întâmpine vrăjmașii, ca de obicei, în înfruntările de altădată, cu ploaie ucigătoare de săgeți.

Deodată, pedestrașii rânduți pe vale s-au ridicat ca la poruncă din poziția de luptă, înălțând lăncile cu vârfurile în sus și rupând-o de-a valma la fugă înspre sat.

Îngrozit, uzurpatorul Vladislav a smucit frâul armăsarului și înfigând pintenii adânc în *vintrea* bidiviului a zvâcnit la galop pe drumul cetății, însoțit îndeaproape de boierii divaniți și ceata lor de slujitori înfricoșați de moarte.

Îmboldiți de iureșul războiului și de setea de bătaie, oștenii Măriei sale au crestat cu sabia câțiva potrivnici și au doborât în pieptul cailor o seamă de pedestrași.

Vlad Vodă Drăculea a poruncit încetarea luptei și a cerut să i se înfățișeze prinșii, făcând semn lui Moș Mânzila să pornească de îndată pe urmele lui Vladislav.

Într-o frântură de ceas, boieri și boiernași, *hotnogi* și căpitani ai oștirii uzurpatorului au fost aduși *cetluiți* în frânghii sau legați în curmeie groase de sfoară dinaintea voievodului Drăculea.

— Îndurare, Doamne!

— Iertare, Măria-ta.

— Nu ne osândi, se tânguiau prinșii, îngenunchind în pământul reavăn frământat de copitele cailor.

— Tu nu mai strigi și nu-mi cerșești iertare, își struni Vlad Vodă Drăculea calul în dreptul jupanului Stoica aflat legat laolaltă cu câteva căpetenii de oști.

— Ba am să strig, îl înfruntă boierul cu îndrăzneală, țintindu-l pe fiul voievodului Vlad Dracul cu o privire tăioasă și glasul sugrumat de mânie.

— Ia, să te aud, îl îndemnă șagalnic Drăculea cu un surâs amar în colțul gurii, rezemându-și răbdător palmele mari și noduroase pe *oblâncul* șei.

— Se bat coconii pribegi între ei ca chiorii s-apuce Scaunul domniei, cerşind ajutorul crăiilor străine şi Ţara se duce de răpă. Ca urmaş al slăvitului Mircea voievod, Domnia ta ar trebui să ştii asta! rosti cu năduf prinsul.

— Aşa-i. Ai dreptate, răspunse tânărul voievod, măsurându-l din priviri şi poruncind ca prinşii să fie dezlegaţi.

— Trăiască Măria-sa! a răsunat un glas din oştite.

— Trăiască Vlad Vodă Drăculea, a răspuns cu larmă mulţimea.

— Daţi-i sabia înapoi. Ai purtat-o cu cinste, rosti vodă scurt, adăugând: Dar bagă de seamă. Are două tăişuri. Dacă eşti om de ispravă, n-ai a te teme.

— Îhî! a îngânat boierul, plecându-şi fruntea plină de năduşală şi ducând înnegurat sabia la cingătoare.

— Să jurăm credinţă Măriei sale! se înalţă cu putere un îndemn din apropiere.

— Trăiască Vlad Vodă Drăculea!

— Trăiască Măria-sa! răbufni cu înflăcărare într-un glas întreaga oştite de munteni şi transilvăneni, iar vuietul mulţimii se înalţa în văzduh ca o *şfară* de foc şi se răspândea ca un ecou în adâncul pădurii, mânând din urmă ca o stihie a morţii ceata de fugari pornită îngrozită la goană spre cetatea Târgoviştei din apropiere.

Ropotul repezit de copite mai răsună încă pe Drumul domnesc de sub poala pădurii, când, iată, în marginea poienii Prisăcii s-a arătat un stol sporit de călăreţi, venind dinspre Teiş cu zarvă de bătaie, tăindu-le calea de retragere.

Era oastea principelui Ştefan, încartiruită pe malul Ialomiţei, la Şotânga, care auzind bubuiturile de tun s-a lăsat cu vitejii săi la vale, şi după sfatul ce-l avea vărul Măriei sale cu Vodă Drăculea a sărit să atace vrăjmaşul din aripa dreaptă şi din spate, pe la Geangoeşti.

II

Fuga-i rușinoasă, dar îi sănătoasă. Însoțit de puțini slujitori și boieri de credință, Vladislav-vodă a căutat scăpare între zidurile Curții domnești din Târgșor, fiind asasinat pe cale de unul dintre dregătorii săi.

Simțind că moartea le dă târcoale, Vladislav și cetașii săi s-au bulucit înspăimântați la vale, până în târg la Comișani, iar de acolo, de sub Cetatea Fetei, s-au abătut la stânga, au trecut grăbiți apa Ialomiței prin vad, spre Bucșani, gonind fără încetare spre marginea pădurii care se ghicea în zarea răsăritului, nădăjduind să scape de urmăritori.

Zăbovind pentru scurtă vreme la umbra codrului, ca oamenii să-și mai tragă sufletul, iar caii să prindă nițică vlagă ca să poată ajunge fără primejdie la adăpost în cetatea Curții domnești din Târgșor, fugarii au îndemnat pe un slujitor să se aburce într-un arțar înalt din apropiere și să cerceteze drumul.

— Ce vezi, mă?

— Ce stai acolo cocoțat ca un motohoi?

— Spune odată! îl iscodeau cu nerăbdare boierii.

— Se văd peste Prahova, în depărtare, bisericile din Târgșor.

— Lasă asta, prostovane. Uită-te mai degrabă înapoi să vezi dacă nu s-a luat careva pe urmele noastre, îl *dojeni* furios stolnicul Cârstea.

— Dincolo de Bucșani, pe șleahul domnesc, se vede o colbăraie mare, strigă slujbașul din vârful arțarului.

— Ei îs! Pe cai! porunci speriat voievodul Vladislav înălțându-se iute în șa și pornind ca o nălucă printre copaci spre Târgșor.

Ceata mărunță de boieri divaniți și puțină strajă domnească a ținut întins drumul la galop pe din jos de satul

Res
Vlădeni de dincolo de pădure, a trecut pârâul Cricovului Dulce pe la Gura Proviței, ajungând pe la *chindie* cu caii vlăguți și albi de spume lângă satul Mănești, dar frica de urmăritori i-a făcut să înfrunte de-a dreptul șuvoiul învolburat al Prahovei, răzbind în cele din urmă la apa Leaotei de sub târgul domnesc.

Caii s-au opintit icnind să suie malul nisipos și abrupt al pârâului, ajungând frânți de osteneală pe *gorganul* întins de pământ, unde voievozii cei vechi și bătrâni au durat în timpurile de altădată o vamă domnească și o *urbe* de târgoveți, aici, pe locul străvechi al unor așezări dacice și al unui vestit *castru* roman cu *termele* sale, la *răspântia* a cinci drumuri negustorești: a Târgoviștei, a Brașovului, a Moldovei, a Brăilei și a Giurgiului, cu două târguri săptămânale și tot atâtea iarmaroace mari de peste an, de Sfântul Gheorghe și de Sfântul Dumitru.

Fiind tocmit în drumul negustoresc ce legau orașele și porturile de la Dunăre și de la Marea cea Mare cu Brașovul și Apusul Europei, târgușorul din cele timpuri a crescut ca din apă și s-a lătit văzând cu ochii, ajungând în scurtă vreme un loc însemnat de negustorie și câștig, cu conace boierești, cu hanuri și prăvălii, cu bresle meșteșugărești de rotari, potcovari, șelari, curelari, jocari, ciubotari, tălpălari și de alte îndeletniciri, cu case arătoase și biserici de zid, cu *feredeie* și *beilic* turcesc.

Măritul și mult slăvitul voievod Mircea cel Bătrân a *izvodit* în mijlocul târgușorului dintru început, din iarbă, o Curte domnească trainică și frumoasă, cu pereții urziți meșteșugit din cărămidă arsă și împrejmuită cu ziduri semețe și groase de piatră, cu un turn înalt de priveghere în mijlocul ogrăzii și alte patru asemenea zidiri cu metereze și guri de tragere pe colțurile *murilor* de apărare.

Obosiți de drum și de atâta goană, caii pășeau forând, greu și apăsător, pe ulițele înguste și întortocheate ale târgului, tropotind rar și șovăielnic pe caldarâmul din bolovani de râu și *lodbe* de stejar.

Soarele scăpăta dincolo de crestele munților, iar toaca bisericii domnești chema credincioșii la slujba de *vecernie*,

când deodată, paharnicul Balea, aruncându-și din întâmplare privirea peste umăr a văzut o mulțime de călăreți galopând cu sălbăticie pe urmele lor, agitându-și cu zarvă săbiile în lumina sângerie a asfințitului.

— Drăculea! a răcnit speriat boierul, deslușind în fruntea gonașilor statura firoasă a voievodului Vlad cu surguciul alb de pene la coiful de oțel și pelerina fluturându-i pe spate.

Fugarii s-au răsucit iute în șa, ca mușcați de șarpe și au început îngrijorați să bată caii cu latul săbiilor, cu cozile sulite-lor și să înfigă adânc pintenii de oțel în ventrele bidiviilor, dar în zadar, dobitoacele nu puteau fi scoase din pasul lor în nici un chip.

— O să ne omoare și o să ne taie vrăjmașul.

— Apără-ne Doamne și ne păzește, se tânguiau tremurând de frică boierii, căznindu-se din răputeri să îndemne caii la fugă, cu ochii ațintiți la turnul cetății cu porțile larg deschise, de cealaltă parte a medianului, la mai puțin de o bătaie de săgeată, dar fără izbândă. Bidiviii gemeau și icneau neputincioși sub loviturile călăreților, călcând parcă de două ori într-o urmă, iar Vlad Vodă Drăculea se apropia ca o vijelie, galopând de înghițea pământul.

Deodată, din mijlocul cetei de fugari s-a înălțat în scări jupan Crețul lui Cazan cu sulita în cumpănire, și-a aruncat pentru o clipă privirea îndărăt, peste umăr, la urgia care îi mâna de la spate și încordându-se a izbit cu dușmănie în spatele voievodului Vladislav, aflat la câteva lungimi de cal dinaintea sa.

Vodă a icnit scurt, slobozind frâul armăsarului, înălțând brațele spre cerul siniliu și prăbușindu-se gemând pe caldărâm ca o pasăre săgetată în zbor, zbatându-se fără putere, cuprins de ghearele morții.

Slujitorii domnești s-au oprit îngroziți, privindu-se nedumeriți și neînțelegând ce se petrece, în vreme ce jupan Cazan a descălecat grăbit și a retezat capul muribundului dintr-o lovitură de sabie.

— Ce se petrece aici? a întrebat furios Vlad Vodă Drăculea purtând calul alb de spume aproape de locul unde vrăjmașul său se zbătea într-o baltă de sânge.

— Ce vezi, Măria-ta, răspunse boierul divanit cu fală,